

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції

13 травня 2026 р.

Полтава
2026

Стратегія України має поєднувати грантове стимулювання підприємництва, розбудову цифрової інфраструктури повернення та пряму інституційну інтеграцію фахівців. Поєднання цих інструментів дозволить ліквідувати структурні бар'єри та перетворити міграційну кризу на ресурс для професійної реалізованості.

Література

1. Центр економічної стратегії. Кожен сьомий юнак віком 18–22 виїхав за кордон. Як змінилася міграція українців за роки великої війни. 2024. URL: <https://share.google/Y3KwFiSWP9GCIRd4V> (дата звернення: 28.04.2026).
2. Онищенко С.В., Глушко А.Д. Регуляторні інструменти підтримки та відновлення національної економіки України. Академічна й університетська наука: результати та перспективи: XV Міжнародна науково-практична конференція, 02 грудня 2022 р. Полтава: НУПП, 2022. С. 43–45. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11727>.
3. OECD. Sustainable Reintegration of Returning Migrants: A Better Return. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: <https://share.google/UuhIKTxIwCg6VKjIJ> (дата звернення: 28.04.2026).
4. International Monetary Fund. Impact of Emigration On the Georgian Labor Market. Georgia: Selected Issues. IMF Country Report No. 25/217. Washington, D.C., 2025. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2025/217/article-A003-en.xml> (дата звернення: 28.04.2026).
5. International Organization for Migration. Return and Reintegration in Georgia. IOM Georgia. URL: <https://georgia.iom.int/return-and-reintegration> (дата звернення: 28.04.2026).
6. Office of the High Commissioner for Diaspora Affairs. iGorts: Fellowship program for diaspora armenians in the state institutions of the Republic of Armenia. Government of the Republic of Armenia. URL: <http://diaspora.gov.am/en/programs/25/fellowship> (дата звернення: 28.04.2026).
7. Стародуб А. Успішні міжнародні практики зворотної міграції громадян: рекомендації для України. Київ: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні; Центр міжнародної безпеки, 2025. 18 с. URL: https://analytics.intsecurity.org/wp-content/uploads/2025/08/Starodub_Return-Migration_UKR.pdf (дата звернення: 28.04.2026).
8. Government of Ireland. Global Ireland: Ireland's Diaspora Strategy 2020-2025. Dublin, 2020. 19 р. URL: https://assets.ireland.ie/documents/Diaspora_Strategy_2020-2025.pdf (дата звернення: 28.04.2026).

УДК 338.246.8:316.776.23]-049.5-056.81”364”

Чигринець Вікторія Віталіївна,

студентка

Науковий керівник: Білько Станіслав Сергійович,

доктор філософії, старший викладач

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗАГРОЗИ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ БЕЗПЕЦІ МОЛОДІ В УМОВАХ КІБЕРВІЙНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕТОДИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ

Повномасштабне вторгнення росії та активна кібервійна кардинально змінили умови забезпечення інформаційної та економічної безпеки в Україні [1]. Молодь, будучи найбільш активним користувачем цифрових технологій, одночасно перебуває у стані підвищеної вразливості до кіберзагроз та економічної нестабільності внаслідок

постійної трансформації ринку праці. Цифровий простір, що слугує молодим людям основним середовищем навчання, комунікації та зайнятості, перетворився на простір гібридного протистояння.

Досвід кіберконфліктів початку XXI століття переконливо свідчить про те, що цифрова інфраструктура є одночасно стратегічним активом і вразливою ціллю. Зокрема, кібератаки проти Естонії (2007), Грузії (2008) та України (починаючи з 2014 р.) демонструють послідовну стратегію агресора: паралізувати медіа, фінансові та комунікаційні системи задля дестабілізації суспільства і підриву державного управління [2, с. 42]. Кожна нова хвиля атак відзначалась зростаючою складністю та масштабами, а цифрова глобалізація лише посилила ці загрози, зробивши їх транскордонними та важкопрогнозованими.

Молодь опиняється у вразливому становищі: вона є одночасно основним споживачем цифрових послуг і найменш захищеною соціальною групою від маніпулятивного впливу через соціальні мережі. Недостатній рівень критичного мислення та цифрової грамотності посилює ризики дезінформації, фінансового шахрайства та кібербулінгу. Паралельно закриття підприємств, міграція ІТ-фахівців та скорочення контрактів зменшують доступність робочих місць саме для тих, хто тільки виходять на ринок праці.

До основних загроз інформаційній та економічній безпеці молоді належать:

- зростання масштабів кібератак на освітні платформи та системи дистанційного навчання, що безпосередньо порушує доступ молоді до освіти та підвищення кваліфікації;

- цілеспрямовані інформаційно-психологічні операції ворога, орієнтовані на дезінформацію молодіжної аудиторії у соціальних мережах з метою підриву суспільної єдності та довіри до державних інститутів;

- уразливість цифрової фінансової інфраструктури, якою молодь активно користується (мобільний банкінг, електронні платежі), та ризик втрати заощаджень внаслідок кібератак;

- скорочення ринку праці для молодих ІТ-фахівців внаслідок відтоку компаній, падіння кількості контрактів через безпекові ризики та відсутність системи бронювання для більшості категорій молодих спеціалістів;

- залучення молоді до кіберзлочинної діяльності через тіньові цифрові мережі, форуми та пропозиції швидкого заробітку в умовах економічної скрути воєнного часу;

- порушення функціонування державних реєстрів, освітніх платформ та цифрових публічних сервісів, що обмежує можливості молоді в отриманні соціальних виплат, оформленні документів та пошуку роботи.

Кібератаки на критичну інфраструктуру (енергетичні об'єкти, телекомунікаційні мережі, банківські системи) призводять до каскадних збоїв, що охоплюють освітні заклади, місця роботи та соціальні установи [3]. Руїнування звичних каналів зайнятості особливо небезпечне для молоді, яка ще не встигла накопичити достатній обсяг фінансових ресурсів як основи економічної безпеки. Водночас, ці виклики несуть у собі й нові можливості: попит на фахівців у галузях кібербезпеки та Military-Tech стрімко зростає, формуючи нові ніші для молодіжної зайнятості [4].

Загрози економічній безпеці молоді не обмежуються лише ринком праці. Нестабільність цифрового середовища безпосередньо впливає на доступ до фінансових послуг, підприємницькі можливості та рівень довіри до економічних інституцій [5, 6]. Дослідження свідчать, що кіберзагрози здатні суттєво підривати довіру населення до державних та фінансових структур, що призводить до відтоку капіталу, зниження ділової активності та зменшення інвестицій у людський капітал [7, с. 403]. Для молоді,

яка тільки формує свою економічну суб'єктність, такі наслідки можуть бути особливо руйнівними у довгостроковій перспективі.

Для ефективного захисту інформаційної та економічної безпеки молоді в умовах триваючої кібервійни необхідно реалізувати комплекс заходів:

- запровадити обов'язкові програми з кібергігієни та медіаграмотності у закладах вищої освіти як складову захисту від інформаційних маніпуляцій;
- розвивати державно-приватне партнерство у сфері підготовки фахівців з кібербезпеки з гарантованим працевлаштуванням;
- забезпечити резервування та захист цифрових освітніх платформ, державних реєстрів і сервісів від DDoS-атак та деструктивного програмного забезпечення;
- створити молодіжні центри фінансової та цифрової безпеки для оперативного реагування на випадки кіберпереслідування та фінансового шахрайства;
- сформувати фонди підтримки молодіжного підприємництва у секторі Military-Tech та кібербезпеки для конвертації загроз у можливості розвитку.

Отже, кібервійна породжує принципово нові виклики для економічної та інформаційної безпеки молоді: руйнування звичних каналів освіти та зайнятості, вразливість цифрової інфраструктури й деструктивний вплив інформаційних операцій. Водночас ця ситуація формує запит на нове покоління фахівців – кваліфікованих, стійких до маніпуляцій та здатних трансформувати виклики у конкурентні переваги національної економіки. Визначальну роль у цьому процесі відіграє державна політика у сфері освіти, зайнятості та цифрової безпеки молоді.

Література

1. Krasnobayev, V., Yanko, A., Hlushko, A., Kruk, O., Kruk, O., Gakh, V., Onyshchenko, S., Maslii, O., & Hrashchenko, I. (2023). Economic and cyber security. *Medychna Knyha*. <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-98-5>.
2. Маслій О. А., Максименко А. П. Ризики та загрози економічній безпеці України у цифровій сфері в умовах війни. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2023. Том 21 № 3(52). С. 179–199.
3. Onyshchenko S., Yanko A., Hlushko A., Sabelnikova P. Assessment of information protection level against unauthorized access. *ScienceRise*. 2023. № 2. С. 36–44. URL: <https://doi.org/10.21303/2313-8416.2023.003211>.
4. Детермінанти економічної безпеки держави в парадигмі цифрового розвитку: монографія / О.А. Маслій, А.О. Кудінова, А.А. Буряк, А.С. Янко, С.С. Білько. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 324 с. ISBN 978-617-8768-16-4.
5. Onyshchenko S., Maslii O., Hlushko A. Digital and Economic Security of the State Under Global Threats. *Lecture Notes in Networks and Systems*. 2025. Vol. 1338. Pp. 580–602. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-89296-7>.
6. Маслій О., Черв'як А. Когнітивна модель підвищення рівня економічної безпеки держави за критеріями кіберстійкості. *Економіка та суспільство*. 2025. № 82. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-38>.
7. Жукова Ю. М., Юрченко О. А. Стратегії забезпечення економічної безпеки країни в умовах глобальних викликів. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024 р. № 2. С. 401–409.
8. Khudolii, Y. Minimization of Digital Risks in the State's Economic Security. *Grail of Science*. № 53. 22 Jun. 2025. pp. 179-188. DOI:10.36074/grail-of-science.20.06.2025.019.
9. Худолій Ю.С., Андрієць Т.Р. Інформаційна безпека вітчизняних банків: виклики та майбутні рішення. *Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 27 листоп. 2024 р. Полтава: Нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2024. С. 83.